

ใจหลวงปู่มั่น

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๕

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ข้อ ๑๒๑๕. เนาะ

ถาม : ๑๒๑๕. เรื่อง “ทาน”

กราบนมัสการหลวงพ่อบุญพยายามปฏิบัติธรรมบ้างตามโอกาสและเวลาอำนวย ค่ะ ส่วนมากมักฟังธรรมจากเว็บไซต์ของหลวงพ่อบุญ และมีพี่ที่ทำงานปฏิบัติธรรมจากที่ต่างๆ และมักพูดคุยกันเรื่องธรรมะต่างๆ ความคิดจึงแตกต่างกันพอสมควร ซึ่งอาจเนื่องมาจากความไม่รู้จริง ทำให้หนูมีปัญหาเรื่องการทำทานมาเรียนถามหลวงพ่อบุญ เพราะความเห็นของหนูแตกต่างจากพี่เขาที่ปฏิบัติธรรมมานานมากกว่า จึงขอเรียนถามหลวงพ่อบุญดังนี้ค่ะ

๑. การที่เราใส่บาตรกับพระ ซึ่งเรารู้ว่าพระดื่มเหล้าและมีวัตรอื่นๆ ที่ไม่เหมาะสม หนูคิดว่านั้นคือการส่งเสริมคนผิด และไม่เกิดประโยชน์ใดๆ แต่เพื่อนมีความเห็นว่าถ้าเรายังหวังประโยชน์อยู่ เราจะละกิเลสได้อย่างไร?

๒. เมื่อมีการทอดผ้าป่าในหน่วยงาน ซึ่งจัดซื้อเครื่องมือแพทย์ แต่เรารู้ข้อมูลมาว่าเงินที่ได้มาผู้บริหารนำไปซื้อรถสำหรับผู้บริหารใช้ นำไปก่อสร้างสิ่งต่างๆ ที่ไม่ได้แก้ปัญหาให้ผู้ป่วยอย่างจริงจัง และเกิดประโยชน์แก่ผู้ป่วยน้อย แต่ได้ประโยชน์เป็นเงินใต้โต๊ะของบางคน หนูควรเลือกที่จะทำผ้าป่าร่วม หรือเลือกที่จะบริจาคเพื่อแก้ปัญหาที่มันเกิดขึ้นตอนนั้นจริงๆ เช่นเสื้อผ้าผู้ป่วย แต่พี่ที่ทำงานบอกว่าเราควรทำบุญผ้าป่าไป และไม่ควรถามถึงว่าเขาจะนำไปใช้ในสิ่งใด มีเหตุอื่นๆ อีกคล้ายๆ เหตุการณ์นี้ จนหนูรู้สึกว่สิ่งทีหนูทำเป็นมิจณาหรือไม่คะ

ตอบ : นี่ความเห็นของโลก ความเห็นของโลก จิต เห็นใหม่ ในเมื่อจิตใจของคนมันแตกต่างกันหลากหลายมาก ความรู้ ความเห็นต่างๆ มันถึงแตกต่างกันหลากหลาย แม้แต่ในสมัยพุทธกาลนะ เวลาพระกัสสปะทำสังคายนา พระอรหันต์ ๕๐๐ องค์ ทำสังคายนาในวงการพระทั้งหมด ว่าต่อไปนี่ เวลาพระพุทธานิพพานไปแล้ว พระอรหันต์บอกว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสั่งไว้ว่า “วินัยถ้าผิดเล็กน้อยให้ตัดทอนเสียบ้างก็ได้”

ฉะนั้น เวลาพระกัสสปะท่านประชุมสงฆ์ ท่านบอกว่าในลัทธิ ในศาสนาอื่น เวลาศาสดาเขาตายไปแล้ว มันจะมีปัญหาเรื่องอย่างนี้มาก แล้วประชาชนเขาติฉินนินทา ฉะนั้น ในพุทธศาสนา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านปรินิพพานไปแล้ว ถ้าเรามาสังคายนากันแล้ว เราตัดสิ่งใดที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้บัญญัติไว้ แล้วจะหาว่าแม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แม้แต่เพิ่งปรินิพพานไป นี่ลูกศิษย์ลูกหาก็คงสิ่งใดที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทานไว้ให้ไม่ได้ ถึงได้ลงประชามติกันว่า

“สิ่งใดที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติไว้แล้วเราจะไม่ตัดทอนกัน”

ไม่ตัดทอนกันเพื่อไม่ให้ประชาชนเขาเสียใจใจ นี่เวลาลัทธิศาสนาอื่น เวลาศาสดาเขาตายไป เห็นใหม่ นี่มันมีแต่ปัญหาในศาสนาของเขาทั้งนั้นเลย มีการแตกเป็นก๊ก เป็นเหล่า เป็นต่างๆ ฉะนั้น เวลาศาสนาพุทธ นี่ความปรารถนาดีของพระกัสสปะกับพระอรหันต์ ๕๐๐ องค์ที่ทำสังคายนาด้วยกัน ความปรารถนาหวังว่าอยากให้ประชาชน อยากให้สังคมมีความอบอุ่นหัวใจว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว ลูกศิษย์ลูกหาก็ยังรักษามรดกตกทอดของท่านมาได้

ฉะนั้น สิ่งใดที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าวินัยบางข้อที่มันเล็กน้อยให้ตัดออกบ้างก็ได้ พระกัสสปะให้สงฆ์ลงประชามติกันว่าเราจะไม่ตัดสิ่งใดเลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติสิ่งใดไว้ก็ให้นับถือสิ่งนั้น เวลาพระกัสสปะทำสังคายนาเสร็จแล้ว นี่จำชื่อไม่ได้ มีพระอีกองค์หนึ่งเป็นผู้อาวุโสมาก ได้จะมานงานขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาถึงที่นั่น พระกัสสปะกับพระอรหันต์ทั้ง ๕๐๐ องค์ได้บอกเขาว่า บัดนี้พระอรหันต์ทั้ง ๕๐๐ องค์ ลูกศิษย์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทำสังคายนาด้วยกันแล้ว ให้ลงมติกันเห็นชอบอย่างนี้

พระองค์นั้นบอกว่าสิ่งที่สังคายนาไปแล้วก็นับถือกันไป แต่ที่เขาได้ฟังมาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเขาจะนับถือของเขาไปเอง เห็นไหม แม้แต่สังคายนาเสร็จเดี๋ยวนั้นก็ยังมีคนเห็นต่างเลย ความเห็นต่างอย่างนี้ นี่สังคมมันเป็นแบบนี้ นี่พูดถึงน้ำใจของคน ถ้าน้ำใจของคน ความเห็นต่าง ความรู้สึกนึกคิดของคนมันแตกต่างกันหลากหลาย

นี่เวลาความปรารถนาดีของพระกัสสปะ ของพระอรหันต์ ๕๐๐ องค์นั้นว่าในลัทธิศาสนาอื่นๆ เวลาศาสดาเขาเสียชีวิตไป ในหมู่คณะของเขารักษามรดกของอาจารย์ไว้ไม่ได้ เราก็พยายามจะหาสิ่งที่ประโยชน์ นี่พระกัสสปะบอกว่า

“เราจะหาสิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติไว้ แล้วทำให้มันถูกต้องดีงาม”

ฉะนั้น ทำให้ถูกต้องดีงามถึงได้ลงประชามติกัน ลงขันทามติเลยบอกว่าเราจะไม่แก้ไขๆ ก็เลยกลายเป็นเถรวาทมา เถรวาทคือเถระ พระเถระ ๕๐๐ องค์นั้นเป็นผู้ทำสังคายนา เขาเลยเรียกว่าเถรวาท เชื้อตามที่พระอรหันต์ ๕๐๐ องค์นั้นสืบต่อกันมา

การสืบต่อกันมา เห็นไหม ฉะนั้น สิ่งที่เป็นแบบนี้ แล้วเวลาเป็นแบบนี้ เวลา ๒๐๐-๓๐๐ ปีมาแล้วถึงได้จัจจาริกไป แล้วมันก็แตกออกมาเป็น ๑๘ นิกาย แตกออกมาเพราะอะไร? เพราะความเห็นต่างๆ ความเห็นต่างต่างๆ แต่ความเห็นต่างที่เราเก็บไว้ในใจเราไม่ได้มาสร้างเป็นกลุ่ม เป็นก้อนมันก็ไม่เป็นนิกายขึ้นมา การจะเป็นนิกายขึ้นมาคือเป็นกลุ่ม เป็นก้อน พระเป็นกลุ่ม เป็นก้อนขึ้นมาก็เป็นนิกายขึ้นมา

คำว่านิกายขึ้นมา นี่พูดถึงเราจะชี้ให้เห็นว่าสังคมโลก ๒,๕๐๐ กว่าปีมามีปัญหาสิ่งใดมาบ้าง แล้วมาในปัจจุบันนี้ เห็นไหม นี่ถามเรื่องทาน ถามเรื่องการทำบุญ ทำทาน ทานในพุทธศาสนา แล้วทำทานแล้ว เราทำบุญกุศล ทำแล้วเราต้องมีบุญกุศล เราต้องมีความสุขดี ทำไมทำทานแล้ว “หนูมีปัญหาเรื่องที่ทำงานล่ะ” อ้าว ทำทานแล้วทำไมที่ทำงานมีความขัดแย้งกันล่ะ? ความขัดแย้งอย่างนี้แล้วมันเป็นมุมมองไง มันเป็นมุมมอง เป็นความเชื่อ

ฉะนั้น บอกว่าในที่ทำงานของเรา มีพวกพี่ๆ เขาทำบุญกุศลมาก่อน เขาฟังธรรมะมามาก เวลาเขาทำเขาให้ทำไปเลย อย่าไปหวังผลประโยชน์สิ่งใด นั่นความเห็นของเขา

ถ้าเขาทำใจเขาได้ เขาทำใจเขาได้เขาก็เหมือนผู้ถามนี้แหละ ผู้ถามเมื่อก่อนพวกพี่ๆ เขาเป็นอย่างนี้ เขาก็มีความเห็นอย่างนี้เหมือนกัน แต่พอเขามีประสบการณ์ของเขา เขามีความรู้ ความเห็นของเขา เขามีความรู้เห็นของเขา เขาก็ทำของเขาไป

ถ้าทำของเขาไปนะ นี่ใครทำของใครได้ ใครทำได้เป็นของบุคคลคนนั้น นี่พุทธศาสนา เห็นไหม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ทำได้มาก ได้น้อยเท่าไร? แต่ในเวลาความรู้ลึกลับนึกคิดของเรา เราเป็นผู้ที่ทำทาน เราเป็นผู้ที่รู้ ที่เห็น เห็นว่าเป็นอย่างนั้นๆ แล้วเราทำไม่ได้ของเขา อันนี้มันก็เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในเถรวาทเรานี้แหละ ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าใครทำบุญที่ไหนแล้วได้บุญมาก ได้บุญน้อยนี้ไง

ถ้าจะได้บุญมหาศาล บุญมากที่สุดคือทำบุญกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะเป็นเนื่อนาบุญที่ดีที่สุด แล้วรองลงมาที่พระปัจเจกพุทธเจ้า พระอัครสาวก แล้วก็พระอรหันต์ พระอนาคามี พระสกิทาคามี พระโสดาบัน แล้วถ้าไม่มีก็ทำสังฆทาน ที่นี้ทำสังฆทาน สังฆทานมันก็เป็นสังฆะไข้ใหม่? เป็นการรวม เป็นพระ เป็นสงฆ์รวมกัน ๔ องค์ขึ้นไปถึงเป็นคณะสงฆ์ ทำสังฆทานคือทำแค่คณะสงฆ์ นี้คณะสงฆ์ ในเมื่อไม่มีพระอริยบุคคล ทำคณะสงฆ์ก็จะได้บุญมากขึ้นมา นี้ความเห็นอย่างนี้มันก็มีอยู่ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่แสดงไว้นั้นแหละ

ฉะนั้น เวลาเขาทำกันแล้ว ถ้าเขาคิดถึงบุญกุศล เขาคิดต่างๆ เขาก็คิดของเขาไปแบบนั้น นั่นก็ความคิดของเขา เขาคิดแบบนั้นได้ แต่ถ้าความคิดแบบเราคิดแบบโลก คิดแบบวิทยาศาสตร์ คิดแบบวิทยาศาสตร์ หนึ่งบวกหนึ่งต้องเป็นสอง ทำบุญต้องทำกับพระดีๆ ทำบุญก็ต้องทำที่ให้เรารู้ เราเห็น ทำบุญของเราแล้วก็ต้องใช้ประโยชน์ตามนั้น นี้คิดทางวิทยาศาสตร์ไง

ถ้าคิดทางวิทยาศาสตร์เพราะคนบวชใหม่ๆ ก็เป็นอย่างนี้ ใครทำบุญใหม่ๆ ก็เป็นอย่างนี้ทั้งนั้นแหละ ในเมื่อเราไม่เชื่อเรื่องศาสนาเราว่าทำไปทำไม? ของๆ เรา เราทำไปเพื่อเหตุใด? เราก็อใช้เพื่อประโยชน์กับเราสิ แต่เวลาเราเชื่อในศาสนา ศาสนาถึงบอกให้สังฆกรรมเย็นเป็นสุขคือการเสียดละ สังคมที่มีทิวิมานะ ที่มีความรู้ ความเห็นขัดแย้งกัน ที่มีความเห็นแตกต่างกันไปก็เกิดจากตรงนี้ไง เกิดจากตรงนี้ เกิดจากความรู้ ความเห็นของคนที่มีมันแตกต่างกัน แล้วก็ยึดถือยึดทำ แล้วเอาความรู้ ความเห็นมาขัดมาแย้งกันไง

แต่ถ้าคนบอกว่าเขาจะล้างพฤติกรรม ล้างความรู้ ความเห็น เขามีสติปัญญาขึ้นมา เขาก็เข้ามาระหว่างเรื่องของศีล เรื่องของสมาธิ เรื่องของปัญญา เรื่องของทาน เรื่องของปริยัติ เรื่องของปฏิบัติ เรื่องของปฏิเวธ นี่การปล่อยวางปล่อยวางอย่างไร? เวลาที่เขาบอกว่าถ้าเรายังหวังประโยชน์อยู่อย่างนี้มันก็ไม่ได้บุญ ถ้าเราไม่หวังประโยชน์อยู่ ไม่หวังประโยชน์อยู่ แต่ถ้ามันมีสติปัญญามันก็ต้องเลือกเป็นเหมือนกัน มันอยู่ที่ความเห็นของคน ถ้าความเห็นของคน

ฉะนั้น ในที่ทำงานของเรา ในที่ทำงานทุกๆ ที่ มนุษย์ ๒ คนขึ้นไปมีความเห็นต่างแน่นอน ในเมื่อมนุษย์ ๒ คนขึ้นไปมีความเห็นต่าง แต่ความเห็นนั้นเราก็อภิปรายของเรา เราอย่าไปยึดติด ยึดมันจนเป็นทุกข์สิ เวลาต่างคนต่างพูดเสร็จนะ เหมือนผู้ใหญ่พูดกับเด็ก ผู้ใหญ่เขาจะให้ปัญญาเด็ก เขาพูดแบบว่าให้สติให้ได้คิดใจ ไอ้ผู้ใหญ่พูดเสร็จแล้วผู้ใหญ่ก็นอนสบายนะ ไอ้เด็กมันไปคิดอยู่ ๗ วัน ไอ้โฮ ออกแทบระเบิด

นี่ผู้ใหญ่เขาพูด เขาพูดให้ได้คิด พูดให้ได้ถูกคิด พูดให้เราได้ฝึกหัดปัญญา ไอ้เด็กที่มันรับแล้วมันรับไม่ไหว อันนี้มันประสบการณ์ ประสบการณ์ ฉะนั้น พี่ที่ทำงานเขาพูดเขาพูดแล้วก็จบ เขาพูดก็เพราะหวังดี เขาพูดแล้วเขาก็ไม่ได้คิดเอามาเป็นความวิตกกังวล ไอ้เรานี้ว่า “หนูมีปัญหาที่ทำงาน” พูดเสร็จแล้วมองหน้าใครไม่ได้เลย ใครก็พูดให้เราจิตใจไปหมดเลย ความขจัดใจนั้นมันเป็นโลกธรรม ๘ สรรเสริญ นินทา สรรเสริญก็ชอบ นินทาก็เจ็บช้ำน้ำใจ

สิ่งที่สรรเสริญ นินทา นี่โลกธรรม โลกธรรมเป็นธรรมะเก่าแก่ ธรรมะเก่าแก่คือมันมี เหมือนฤดูกาลมันเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา สิ่งต่างๆ มันเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา แต่ แต่เราจะใช้ฤดูกาล คำว่าใช้ฤดูกาลคือเราปรับตัวเราเข้ากับฤดูกาล เห็นไหม เราทำสิ่งใดเราดักหน้า อย่างเช่นการทำนาเขาก็ทำนาในหน้าฝน หน้าฝนมันมีน้ำเขาก็ทำนาในหน้านั้น หน้าแล้งเขาทำนา เวลาถึงฤดูกาลแล้วเขาก็ไปเก็บเกี่ยวเอาหน้าหนาว หน้าที่มีน้ำแห้ง นี่เขาคำนวณของเขาได้

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่มีประโยชน์นะ เพราะว่ามันมีปัญหาในทำงานทุกคนในที่ทำงานแล้วจะมีความอึดอัดขัดข้องกันไปหมด ฉะนั้น ถ้าเราปรับปรุงตรงนี้ซะมันเป็นคุณประโยชน์กับชีวิตเรานะ มันเป็นประโยชน์กับชีวิตเรา ถ้าชีวิตเราเป็นผู้ที่ลืมหูลืมตา แล้วเรามีธรรมเป็นที่พึ่ง แล้วเราพยายามประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา

ในที่ทำงานของเรา ที่ทำงานก็ทำงานเดิมนี่แหละ ถ้าจิตใจเราดี จิตใจเรามีหลักมีเกณฑ์นะ จิตใจของเรา เราทำงานด้วยความสุข เราทำงานด้วยความไม่อี้อัดขัดข้อง แต่ถ้าจิตใจเรานะมันมีสิ่งใดที่ฝังใจอยู่ๆ ในที่ทำงานที่เดียวกันนั้นแหละ จิตใจเราเป็นอย่างนั้นบ๊อบเรออี้อัดขัดข้องไปหมดเลย นี่เป็นปัญหาในที่ทำงาน ปัญหานะ

ถาม : ๑.การที่ใส่บาตรพระที่เรารู้ว่าพระท่านดีมีเหล่า และมีวัตรอื่นๆ ที่ไม่เหมาะสม หนูมีความคิดว่านั้นคือการส่งเสริมคนผิด และไม่เป็นประโยชน์ใดๆ แต่เพื่อนเห็นว่าถ้าเราหวังประโยชน์อยู่ เราจะละกิเลสได้อย่างไร?

ตอบ : ฉะนั้น นี่มันเป็นปัญหาสังคม ปัญหาสังคมหมายความว่า หนึ่งเราอยากใส่บาตร ทุกคนอยากใส่บาตร ใส่บาตรแล้วก็อยากได้อะไร เพราะเราปรารถนาบุญ เราใส่บาตรกันเพื่อหวังบุญกุศล เราก็อยากให้พระดีๆ มารับบาตรของเรา มารับไทยทานของเรา แต่พระที่ดีที่เราคิดว่าดีมาก ดีน้อยแค่ไหนล่ะ?

ฉะนั้น คำว่าดีมาก ดีน้อยแค่ไหนเรารู้ด้วยไม่ได้ ฉะนั้น พระที่เขาปรารถนานะ เขาปรารถนาของเขา พระที่บวชมาเพื่อหวังจะพ้นทุกข์ เขาจะไม่เข้ามายุ่งเรื่องอย่างนี้ เขาจะออกไป ออกเขา ออกในที่สงบสงัดของเขา เพราะเขาบิณฑบาตมาเพื่อดำรงชีวิต แต่ความมุ่งหมายของเขาคือเขาอยากปฏิบัติธรรมของเขา เขาอยากทำสมาธิของเขา เขาอยากฝึกหัดใช้ปัญญาของเขาเพื่อเอาศีล สมาธิ ปัญญา มรรคญาณนี้มาชำระล้างกิเลสของเขา เขาจะอยู่ในที่สงัด ในที่วิเวก เขาจะรักษาตัวของเขาเพื่อเป็นคุณประโยชน์ของเขา

เพราะศีล ใจ ถ้าศีลมันทุศีล การทุศีลทำสมาธิขึ้นมาได้ยาก ถ้าศีลมันบริสุทธิ์ ศีลสะอาดบริสุทธิ์ การปฏิบัติของเขามันก็จะง่ายขึ้น เขาจะรักษาศีลของเขา เขาจะดูแลตัวของเขา เขาจะทำประโยชน์ของเขา อย่างนั้นเพราะเขามีเป้าหมายจะพ้นจากทุกข์ แต่พระที่เขาบวชมา พระที่บวชเข้ามาเพื่อหลีกหนีจากทุกข์ทางโลกมา แต่เขาคิดว่าการบวชแล้วคือการดำรงชีวิต

ฉะนั้น พระที่เขาทำตัวอย่างนั้น เพราะว่าอะไร? เพราะว่าเขาไม่มีเป้าหมายว่าเขาจะพ้นจากทุกข์ เขามีเป้าหมายว่าเขาบวชมาเพื่อความสุขในชาตินี้ เขาบิณฑบาตของเขา ๘ โมง ๑๐ โมง เที่ยงคืนเขายังบิณฑบาตกันอยู่ อย่างนั้นมันก็น่าเกลียด คำว่าน่าเกลียดทำไมสังคมสงฆ์ไม่จัดการ สังคมไม่จัดการ? สังคมสงฆ์จัดการก็ไปจับพระที่บิณฑบาต

เที่ยงคืนมันมา พอจับพระที่บิณฑบาตบ่ายโมง ๔ โมง ๕ โมง บิณฑบาตไปตามถนน
หนทาง นี่ธุดงค์มาเค็ดร้อน เจ็บไข้ได้ป่วยไปออกอ้อนเขาทั้งวันเลย จับมาแล้วมันก็ไม่
มีโทษประหารใจ เพราะอะไร? เพราะพระบิณฑบาต พระทำผิดมันเป็นอาบัติอะไรล่ะ?

ส่วนใหญ่เรารู้ว่าพระคัมเกล้า คัมเกล้าก็เป็นอาบัติปาจิตตีย์ มันไม่มีโทษถึงกับให้
สึกได้ไง มันไม่มีโทษ เพราะโทษสิกมันก็ปาโรชิก ๔ สังฆาทิเสสมันก็ไม่ถึงกับสึก อนิยต
๒ นิสสัคคีย์ ๓๐ ปาจิตตีย์ ๗๒ เสดยวัตรอีก ๕๐ นี่คือโทษของมันลงโทษโดยที่จะให้
พระองค์นี้ไม่มีพฤติกรรมอย่างนี้ มันไม่มีถึงขนาดนั้น ฉะนั้น เวลาบวชมาแล้ว เห็นใหม่
บวชมาเขาจะต้องถือนิสัย ถือนิสัยโดยอุปัชฌาย์ อุปัชฌาย์เขาจะฝึกนิสัย การอยู่ การ
เหยียด การคู่ อุปัชฌาย์จะฝึกหัด พอฝึกหัดได้ ๕ ปีแล้วถึงจะดำรงชีวิตของเขาได้ นี่ฝึกหัด
นิสัยว่าอย่างนี้ทำได้ อย่างนี้ทำไม่ได้ อย่างนี้ควรทำ อย่างนี้ไม่ควรทำ นี่เขาบอกว่าฝึกหัด
นิสัย

ฉะนั้น ฝึกหัดนิสัย เวลาเราไปใส่บาตร เราเจอพระอย่างนี้ นี่รู้ทั้งรู้แล้วเราคิดว่า
เป็นการส่งเสริม มันจะส่งเสริมเราคัดเลือกเอาใจ คนที่เขาทำใจได้ เขาไม่ทำใจได้ เราจะ
บอกว่าเราจะไม่พูดว่าเราเข้าข้างคนผิคนะ ในเมื่อพระคัมเกล้ามันเป็นอาบัติอยู่แล้ว มัน
ผิดเด็ดขาด นี่ความผิดเด็ดขาดแล้วทำไมไม่จัดการหรือทำให้มันสงบเรียบร้อยไปเสียที่
ปัญหาสังคมมันไม่จบหรือ มันไม่จบ ถ้ามันไม่จบ พระที่ทำดี พระที่ปรารถนาดี พระที่
เขาหวังดี เขาก็ทำดีของเขาเพื่อตัวเขา ตัวพระองค์มันก็อยู่ที่ตัวพระองค์ด้วย ถ้าตัวพระที่หวังดี
เขาจะทำอย่างนี้ไหมล่ะ?

เวลาเราเจ็บไข้ได้ป่วย เราไปโรงพยาบาล เราอยากหาหมอที่ไม่เป็นรักษาเราไหม
ล่ะ? เราก็ออยากหาหมอดีๆ รักษาเราทั้งนั้นแหละ นี่เราเป็นไข้ใจ เราป่วยขึ้นมาเราอยากได้
ธรรมโอสธ เราก็ออยากได้ธรรมโอสธ ธรรมะที่ดีๆ ทั้งนั้นแหละ ใครก็อยากได้ยาดีรักษา
ตัวทั้งนั้นแหละ ถ้าพระบวชมา พระอยากปฏิบัติพระก็อยากได้มรรคญาณ พระก็อยากได้
สมุจเฉตปหาน พระก็อยากฆ่ากิเลสเหมือนกันนั่นแหละ แล้วพระมาคัมเกล้าเป็นเพราะ
อะไรล่ะ? มันก็เป็นเรื่องที่เขาไม่เอื้อเฟื้อในวินัย เขาไม่ได้คิดอย่างนั้น ฉะนั้น ไม่คิดอย่าง
นั้นแล้ว

นี่ถ้าพูดไปก็เหมือน ถ้าพูดถึงเรื่องทางศาสนาก็ว่าเข้าข้างพระ ถ้าพูดเรื่องทางโลก
ทางโลกก็ เออ ไม่เห็นแก่หน้าพระ เพราะเราไม่มีตำแหน่งในการปกครองนะ แต่เราพูด

ถึงปัญหาสังคม มันเป็นปัญหาสังคมนะ ถ้าปัญหาสังคมมันตัดสินขึ้นไปมันเป็นปัญหาสังคม อย่างเช่นถ้าพระทำแบบนี้แล้ว เราจะไม่มีพระอย่างนี้ ไม่มีพระอย่างนี้เลยเราจะตัดสินได้อย่างไร ในเมื่อโทษมันไม่ถึงกับจะต้องให้สึกไป

นี่เวลามีปัญหา เวลาไปถามพระ แล้วพระบอกว่าโทษเล็กน้อย พวกประชาชนจะบอกเลยว่าพระเข้าข้างกัน พระเข้าข้างกัน นี่พระเข้าข้างกันอีกแล้ว ทำไมไม่จัดการให้เรียบร้อย ก็โทษมันเป็นอย่างนั้นจริงๆ พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้อย่างนั้น ที่นี้มันเป็นโลกวัชระ ถ้าโลกเขาติเตียนนะ อันนี้พระพุทธเจ้าปรับหนักมาก เพราะเขาเรียกว่าทำศรัทธาไทยให้ตกลง ถ้าทำศรัทธาไทยให้ตกลง เขาปรารถนาดี เขาหวังดีกับพระกับวัด แล้วพระไปทำอย่างนี้ อย่างนี้ทำลายศรัทธาเขา คือทำลายน้ำใจเขาอย่างนั้นเถอะ

ถ้าพระไปทำลายน้ำใจญาติโยม โทษอันนี้จะมี แต่โทษอันนี้มีแล้วบัญญัติไว้อย่างไรล่ะ? เขาเรียก “โลกวัชระ” โลกติเตียนไง ถ้าโลกติเตียนพระพุทธเจ้าจะบอกว่า “โมฆะบุรุษ” ทำไมทำอย่างนั้น ทำให้โลกเขาสะเทือน ทำให้โลกเขามีความรู้สึก ทำไมโมฆะบุรุษไปทำลายความรู้สึกของเขา แต่ถ้าพูดถึงกฎหมาย นี่มันก็เท่านั้นนะ

ฉะนั้น ถ้าเราเห็นว่าส่งเสริมคนผิดเราก็ไม่ส่งเสริมสิ ถ้าเรารู้ว่าอะไรถูก อะไรผิดก็ของอยู่ในมือเราไง เราจะใส่บาตรของอยู่ในมือเรา เราก็เลือกใส่เอา ถ้าอันไหนเราคิดว่าเป็นประโยชน์กับเรา เราก็ใส่บาตรไป ถ้าอันไหนไม่เป็นประโยชน์กับเรา เราก็หาใส่ที่อื่น แต่ถ้าเป็นที่เพื่อนเขาบอกว่า “ถ้ายังหวังประโยชน์อยู่เราจะละกิเลสได้อย่างไร?”

ลึกลับๆ มันก็หวังทุกคน แต่ในเมื่อมีความจำเป็น กรณีอย่างนี้มันกรณีความจำเป็น ความจำเป็นหมายความว่าอย่างเช่นเรานี้วันนี้เราจะต้องมีงานขึ้นบ้านใหม่ หรือเราต้องมีความอะไรสักอย่างหนึ่งก็แล้วแต่ ต้องมีพระ ๑ องค์มาสวดในงานบ้านเรา แล้วไม่มีพระสักองค์ทำอย่างไร? อ้าว เราก็ต้องหาของเรา แล้วพระ ๑ องค์นี้มาเต็มเกล้าหมดเลย เราจะเอามาสวดงานบ้านใหม่เราไหม? เออ (หัวเราะ) อย่างนั้นงานขึ้นบ้านใหม่ก็ไม่ต้องจัด

เวลาเกิดถึงเวลาที่มันมีความจำเป็น พอมีความจำเป็นนะเราก็คิดว่าเราทำเพื่อรัตนตรัย เราทำเพื่อพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระสงฆ์ที่ว่าสังฆทานๆ คือสังฆะ ถ้ารวมกันเป็นสงฆ์ เราถือว่าสงฆ์นั้น แต่ถ้าเวลาครูบาอาจารย์ท่านบอกนะ ถ้าเป็นโศดาบันนั้นแหละสงฆ์จริง ฉะนั้น เป็นสงฆ์จริง เห็นไหม ถ้าเราหวังประโยชน์อยู่ เพื่อนเขาคิด

อย่างนั้นไง ถ้าเวลาจำเป็น จำเป็นหมายความว่าในปกติเราต้องหายใจตลอดเวลา ถ้าเราขาดอากาศหายใจ ขาดออกซิเจน ๕ นาทีสมองตายแล้ว

ฉะนั้น ถ้าเราจะทำบุญกุศลของเรา เราอยากทำบุญกุศลของเรา แต่ไม่มีพระให้ทำเลย ไม่มีพระให้ทำเลยเราจะทำอย่างไร? ถ้าไม่มีพระให้ทำเลยเราก็เอาของๆ เราอธิษฐานถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เราอยากทำของเรา คือเราอยากมีออกซิเจนเลี้ยงสมองเรา เราอยากจะไม่ให้ชีวิตนี้ขาดค้ำไป คือไม่อยากเสียชีวิต เราอยากรักษาชีวิตของเรา เราก็รักษาของเรา แล้วเราอธิษฐานของเราว่าเราถวายพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แต่พระคัมหม์เหล่าข้างหน้าเราไม่ยอมให้เลย แต่เราอาศัยอย่างนี้ทำไปได้ไหม?

นี่พูดถึงเวลาคนที่หัวใจเขาพัฒนาแล้วนะ คือว่าเวลามันจำเป็น เหตุจำเป็นเท่านั้นแหละ แต่ถ้าเป็นวิทยาศาสตร์นะ ก็หนุรู้ที่อยู่เขาคัมหม์เหล่า หนุจะใส่บาตรเขาไม่ลง อันนี้เป็นทางโลก เป็นความคิดทางโลก ถ้าความคิดทางโลกมันเถรตรง ถ้าเถรตรงอย่างไร ถ้าใจเรา กาลเวลามันจะพัฒนาใจเรานะ

ฉะนั้น มันเป็นปัญหาสังคม พระที่เป็นผู้ปกครองเขาก็อยากปกครองสงฆ์ที่สะอาดบริสุทธิ์ พระที่ปกครองเขาก็อยากปกครองพระที่ดีๆ แล้วพระที่ดีๆ มันก็ไม่มาปกครองด้วย มันก็มีแต่พระคัมหม์เหล่ามาให้ปกครอง ไอ้คนปกครองมันก็เลยปวดหัว แล้วจะจัดการอย่างไร ไปมันก็จัดการไม่ได้ เพราะสิ่งที่มีชีวิต สัตว์มีชีวิตเรายังไม่ฆ่า ไม่ทำลายมัน นี่สิ่งมีชีวิตนะ แต่เราก็ตัดสินไปตามกรรมวินัยนั่นแหละ นี่พูดถึงว่าหนุรู้ใจ นี่จะให้เห็นปัญหาโลก ปัญหาธรรม

ถาม : ๒. มีการทอดผ้าป่าในหน่วยงานซึ่งจัดซื้อเครื่องมือแพทย์ แต่เรารู้ข้อมูลว่าเงินที่ผู้บริหารเอาไปใช้เขาใช้ผิดประเภท (ว่าอย่างนั้นเลยนะ)

ตอบ : ถ้าใช้ผิดประเภท ถ้าเราจะคิดมันก็เหมือนกรณีข้อแรกเหมือนกัน ทีนี้อันนี้มันเป็นโยมนะ มันเป็นผู้ที่เราคิดกันเอง เราทำกันเอง ฉะนั้น เราเลือกที่จะบริจาคสิ่งที่แก้ปัญหาได้จริง อันนี้เราก็คิดว่าถูกต้องดีงามนั่นแหละ เราก็เห็นนะ เวลาเราทำบุญกับพระ เราทำบุญกับหลวงตา หลวงตาท่านก็สร้างโรงพยาบาลเหมือนกัน ท่านก็สร้างเครื่องมือแพทย์เหมือนกัน แต่ท่านได้ผ่านสงฆ์นะ แต่ในปัจจุบันนี้ ในคณะกรรมการต่างๆ ที่เวลาสร้างโรงพยาบาลเขาก็อยาก เพราะการทำโรงพยาบาลมันเป็นสาธารณะ

ประโยชน์แน่นอน เป็นสาธารณะประโยชน์ แต่ผ่านโดยคณะกรรมการ ผ่านโดยฆราวาส คำว่าฆราวาส เราจะบอกว่าจิตใจของฆราวาสกับจิตใจของพระ จิตใจของใครสูงกว่า?

จิตใจของสังฆะ สงฆ์ กับจิตใจของฆราวาส นี่เราคิดของเราอย่างนั้น ถ้าอย่างนั้นอะไรมันน่าปลอตกภัยกว่า นี่เราจะพูดถึงปัญหาสังคมเลยละ ฉะนั้น ถ้าเราคิดว่าเราทำของเราได้เพราะอะไร? เพราะเราเป็นคนๆ เดียวๆ คนๆ เดียวมันเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เป็นหน่วยหนึ่งของสังคม แต่สังคมนั้นกว้างขวางใจ คุณใช้เวลาที่เขาเป็นหัวหน้า เขาต้องปกครองหน่วยงาน เขามีคนให้บริหารจัดการเยอะแยะเลย ไอ้เรานี้เราคนเดียว เราบริหารจัดการใจของเราคนเดียว มันทำอะไรมันตัดสินใจได้เลย แต่ถ้าเวลาเป็นคณะบุคคลขึ้นมาแล้ว เราจะทำอะไรก็ต้องประชุมกัน ต้องโง่ๆ มีปัญหาไปหมดเลย

นี่มันก็เหมือนกับปัญหาข้อแรก ปัญหาข้อแรกคือว่าสิ่งนั้น ปัญหาอย่างนั้นมันจะตัดสินใจโดยเด็ดขาด โทษในทางวินัยสงฆ์มันก็ไม่รุนแรงถึงกับต้องให้สึกไป แต่ถ้าเป็นโลกวัชระมันก็มีโทษ มันคิดแน่นอน แต่ความคิดของเขามันมากน้อยแค่ไหน มันมากน้อยในวินัยสงฆ์นะ แต่ปัญหาในที่ทำงาน ในหมู่คณะ ถ้าเวลาตัดสินใจขึ้นมาก็ต้องประชุมกัน ต้องเห็นในทางเดียวกัน หรือว่าเขาต้องประชุมกัน เขาก็ประชุมกันคนเดียว

ในการทำงาน เราอยู่ในหน่วยงานนั้นเราจะรู้ว่าเขาทำกันอย่างไร ถ้าเราคิดอย่างนี้ เราทำอย่างนี้ เราเห็นด้วยนะ เราเห็นด้วยกับความคิด บั๊จเจกบุคคลที่คิดว่าเราอยากทำความดีจริงๆ เราอยากทำประโยชน์จริงๆ แต่เวลาเราทำไปแล้วสิ่งนั้นมันไม่เป็นประโยชน์จริงตามที่เรารู้ เราเห็น เราก็หลีกเลี่ยงของเรา โดยส่วนบุคคลของเรา แต่ส่วนบุคคล บั๊จเจกบุคคล ในเมื่อมันอยู่ด้วยกันมันต้องเป็นสังคมขึ้นมา นี่สังคมขึ้นมา สังคมมีความกระเทือนกันมากน้อยแค่ไหน มันก็เป็นอีกประเด็นหนึ่ง เรายังไม่เป็นผู้นำนะ ถ้าวันไหนเราเป็นผู้นำขึ้นมา เราจะพวองค์กรนี้ไปอย่างไร?

เราจะพวองค์กรของเราให้มันประสบความสำเร็จ ทำงานแล้วได้ผลงานขึ้นมา เราจะพวองค์กรของเราไปอย่างไร? นี่เวลาความคิดนะ ถ้าพูดอย่างนี้ หลวงพ่อ เวลาอย่างนี้ หลวงพ่อไม่ฟังนะ เวลาเราฟังนะเราจะฟังเรื่องปฏิบัติ เพราะเรื่องปฏิบัติมันเป็นเรื่องความรู้สึกรู้ใจของเรา ในหัวใจของเรา มันเป็นเรื่องกิเลสละกับธรรมะต่อสู้กัน

ถ้าเป็นเรื่องกิเลสกับกรรมต่อผู้กันในใจของเรา มันเป็นเรื่องของเรานะ ถ้าเรื่องของเราที่เราทำได้เลย เราทำได้ แต่พอเป็นเรื่องของสังคม เรื่องของสังคม เราจะเอาความรู้ ความเห็นของเราเป็นบรรทัดฐานสังคมเลยหรือ? สังคมก็เรื่องของสังคมเขา แต่ถ้าเป็นความเห็นของเรา ความเห็นของเราคือการปฏิบัติโดยตัวของเรา เพื่อชำระกิเลสของเรา อันนี้ต้องเข้มแข็งแล้วทำจริงของเราขึ้นมา

อันนี้มันเป็นปัญหา ปัญหาอันนี้เราตอบแค่นี้ เราตอบแค่นี้ เพราะถ้าพูดถึงนะ พูดถึงมันเป็นปัญหานี้มันเป็นปัญหาโลก มันไม่เป็นปัญหาปฏิบัติเลย แต่ปัญหานี้เกี่ยวกับเรื่องตักบาตร เรื่องของพระก็เลยมาถึงเราจนได้

ข้อ ๑๒๑๖. เนาะ

ถาม : ๑๒๑๖. เรื่อง “ครูบาอาจารย์”

ตอบ : เขาพูดถึงว่าเขาปฏิบัติแล้วเขาเคารพครูบาอาจารย์มาก เราจะบอกอย่างนี้ การว่าปฏิบัตินะ เรื่องของครูบาอาจารย์ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการกับภิกษุใด ภิกษุใดอยู่ถึงตะวันตก อยู่ชายขอบของประเทศ ในชมพูทวีป ถ้าประพฤติปฏิบัติตามเรา เหมือนจับชายฉกรรจ์เราไว้ แต่ภิกษุอยู่ไกลเคียงกับเรา แต่ไม่ปฏิบัติตามเรา เหมือนอยู่ห่างไกล อันนี้มันเข้ากันได้ เข้ากันได้ถ้าเขาเห็นถึงว่ามาปฏิบัติที่นี่แล้ว ปฏิบัติอย่างไรแล้ว มีครูบาอาจารย์แล้วเป็นที่พึ่งได้ นี่ปฏิบัติตามนั้น ปฏิบัติตามนั้นจะได้ประโยชน์อย่างนั้น ถ้าได้ประโยชน์อย่างนั้นแล้วมันเป็นน้ำใจ น้ำใจจะอยู่ใกล้ อยู่ไกลขนาดไหน นี่มันไม่สามารถปิดกันได้ มันไม่สามารถปิดกันได้

เวลาหลวงปู่่มั่นนะ หลวงปู่่มั่นท่านเทศนาว่าการอยู่ที่เชียงใหม่ อยู่ที่อีสาน แล้วท่านบอกว่ามีเทวดามาจากทางยุโรปมาฟังเทศน์ แล้วคนกึ่งงนะ ฉะนั้น เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาจะแก้พระโมคคัลลานะ เห็นไหม นั่งหลับอยู่นี่ไป ด้วยฤทธิ์ ไปด้วยฤทธิ์ท่านบอกเหมือนเหยียดมือออกไป คุ้มมือเข้ามา ไปถึงได้เลย มันไม่มีระยะทาง นี่น้ำใจ ความรู้สึกมันไปได้ตลอดถ้ามันเป็นจริงนะ ถ้ามันเป็นจริง ฉะนั้น ความรู้สึกนึกคิดที่มันถึงกัน อันนี้มันเป็นประโยชน์กับเรา นี่เราปฏิบัติแล้วเหมือนใกล้กัน ถ้าใกล้กันมันก็จบ

ถาม : ข้อ ๑๒๑๗. เรื่อง “อยากบวชเพื่อความเจริญในธรรม”

กราบเรียนพระอาจารย์ด้วยเศียรเกล้า ตอนนี้เกล้าทำงานบริษัท โดยปฏิบัติธรรมไปด้วย เกล้ารักษาศีล ๕ เป็นนิจ เกล้าอายุ ๓๑ (โสด) เริ่มปฏิบัติจริงจึงมาประมาณหนึ่งปี โดยใช้อานาปานสติและอภัยศีลธรรมของครูบาอาจารย์เป็นเข็มทิศทางเดิน ส่วนใหญ่จะฟังเทศน์หลวงปู่หล้า โดยก่อนปฏิบัติทุกครั้งจะตั้งจิตอธิษฐานเพื่อความพ้นทุกข์ในปัจจุบันจิต ปัจจุบันชาติ ทั้งที่นึกได้และนึกไม่ได้ก็ดี

จนมาถึงวันหนึ่งเกิดคำถามกับตัวเองว่า “เกล้าเกิดมาทำไม?”

ในใจก็ตอบตัวเองว่า “เกิดมาเพื่อแสวงหาทางพ้นทุกข์”

แล้วก็มีคำถามขึ้นมาอีกว่า เมื่อเกิดมาเพื่อแสวงหาทางพ้นทุกข์ แล้วตอนนี้เกล้าทำอะไรอยู่ ที่ทำอยู่ใช่ทางหลุดพ้นหรือไม่? ในเมื่อหน้าที่การงานของเราต้องมีสิ่งกระทบใจให้กระเพื่อมตลอด หาทางสงบได้ยาก จึงอยากจะหาเวลาทำความสงบใจก่อนนอนทุกวัน แต่ด้วยภาระหน้าที่ทางโลกเป็นเรื่องปลงวางได้ยาก ทำให้ผลที่เกิดความสงบใจไม่เกิดผลของการปฏิบัติจึงไม่ก้าวหน้า เพื่อความเจริญก้าวหน้าในธรรมมากขึ้น เกล้าจึงอยากเรียนถามพระอาจารย์ว่า การที่เกล้าคิดอยากลาออกจากงาน แล้วไปอยู่ปฏิบัติในสถานที่สัปปายะแห่งหนึ่งก่อน ถ้าได้ผลเป็นที่พอใจก็อาจจะบวชตลอดชีวิต

การเกิดความคิดเช่นนี้ นี่คือธรรมเกิดใช่หรือไม่? แล้วเมื่อธรรมเกิดแล้วเกล้าควรจะออกบวชเพื่อความพ้นทุกข์เลยหรือไม่? กลัวกิเลสตั้งตัวได้จะไม่ได้ ออกบวช จึงกราบเรียนถามมาเพื่อขอความเมตตาแนะนำ ด้วยความเคารพในรัตนตรัยอย่างหาประมาณมิได้

ตอบ : นี่พูดถึงอยากบวชนะ เวลาครูบาอาจารย์บ้างองค์ท่านบอกว่าใครอยากบวชไปหาท่าน ท่านจะไม่ให้บวช ไม่ให้บวช ถ้าเมื่อไหร่ไม่อยากบวชแล้วท่านถึงให้บวช (หัวเราะ) เวลาอยากบวชมาท่านไม่ให้บวชเลย ถ้าอยากบวชไม่ให้บวช ไม่ให้บวช ไม่ให้บวชจนอยากมันหายหมดแล้วนะ เออ ตอนนี้ให้บวชๆ ให้บวชแล้ว ให้บวชมันก็ไม่บวช เพราะมันไม่อยากบวชแล้ว เวลาอยากบวช ไปหาอาจารย์ อาจารย์บอก เออ ไม่ให้บวชๆ ถ้าอยากบวชไม่ให้บวช พอหายอยาก อ้าว ให้บวชแล้ว ไม่บวชแล้ว ไม่บวช

อารมณ์คนมันเคลื่อนไหวได้เร็วมาก มันเปลี่ยนแปลงได้ไวมาก ถ้าเปลี่ยนแปลงได้ไวมากนะ เพราะทุกคนถ้ามีจิตใจที่ดีก็อยากพ้นทุกข์ทั้งนั้นแหละ ทุกคนอยากจะสิ้นกิเลส ทุกคนอยากจะพ้นจากทุกข์ แต่การพ้นจากทุกข์ ในการประพฤติปฏิบัติมันต้อง

ลงทุนลงแรง เว้นไว้แต่ขีปปาภิญญา ผู้ที่สร้างบุญญาธิการมา เวลาปฏิบัติไปนะ กรณีนี้เป็นกรณีแบบอาจารย์สิงห์ทอง อาจารย์สิงห์ทอง ญาติโยม ญาติของท่านเองสบประมาท น่าคว่าอย่างไรๆ ก็บวชไม่ได้หรอก จนทำทายกันนะ ถ้าบวชได้ครบ ๓ พรรษาให้มาจีใส่ที่นอนเลย แล้วท่านก็บวชไปโดยที่คนสบประมาทกันหมดเลยว่าเป็นไปไม่ได้ แต่เวลาท่านบวชไปแล้วนะ

นี่ประวัติท่านเล่าให้ฟังเอง ท่านบอกว่าบวชไปใหม่ๆ นะ นั่งสมาธิที่โรงงทุกที จะทำอะไรจิตมันดีไปหมดเลย พอจิตมันดีไปหมดแล้ว โอ้โฮ มันสุขขนาดนี้ ถ้าอย่างนี้ก็อธิษฐานว่าตั้งแต่วันนี้ไปจะบวชตลอดชีวิตไม่สึกแล้ว เท่านั้นแหละสมาธิไม่ลงเลย ทำอะไรก็ไม่ได้ ไปอ่านประวัติอาจารย์สิงห์ทองสิ ทำอย่างไรก็ไม่ได้ เพราะอะไร? เพราะก่อนหน้านั้นก็เลสบอกว่าดีไปหมดเลยใช่ไหม?

ตัวเองเป็นคนขนาดว่าญาติตัวเองก็ยังบอกว่าตัวเองบวชไม่ได้ แต่บวชไปแล้วด้วยบุญไฉ เพราะท่านสร้างมา ท่านเป็นพระอรหันต์ไปแล้ว ท่านเป็นพระอรหันต์ไปแล้วนะ แต่ด้วยบุญกุศล เพราะท่านเป็นพระอรหันต์ แต่ว่านิสัยใจคอของท่าน นี่คนอื่นว่าเป็นไปไม่ได้เลยแหละ แต่พอบวชไปแล้ว เพราะบุญกุศลของท่านมันดีไปหมดเลย แต่พอถ้าดีอย่างนี้ มันสุขอย่างนี้เราจะออกไปโลกทำไม เราก็บวชเลยสิ เราก็เป็นพระอรหันต์เลยสิ พอตัดสินใจว่าไม่สึกเท่านั้นแหละเสื่อมหมดเลย แล้วธรรมก็เข้าไม่ได้ด้วย

อู้อู นี่ท่านเล่าเองนะ เวลาบวชโดยที่ไม่มีกรอบ ไม่มีข้อบังคับ บวชโดยปกติไม่มีอะไรเป็นข้อต่อรองมันสบายนะ บอกไม่สึกเท่านั้นแหละ มีข้อต่อรองเท่านั้นแหละ มีกรอบเท่านั้นแหละกิเลสมันคืน กิเลสมันคืนแล้ว ทำอย่างไรก็ไม่ลง ทำอย่างไรก็ไม่ลง ตั้งแต่นั้นมาท่านเต็มทีของท่าน

เพราะเราอยู่กับหลวงตามา อยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะมา อยู่กับครูบาอาจารย์มาหลายองค์ ท่านพูดเหมือนกันคำหนึ่ง อาจารย์สิงห์ทองเดินจงกรมทางเป็นเหวไปเลย ทุกคนชมอาจารย์สิงห์ทองเรื่องเดินจงกรมจนทางเป็นร่องเลย ท่านชัดของท่านเต็มที เห็นไหม ท่านทำของท่านจริงจัง มันเสื่อมแล้วท่านก็จริงจังของท่าน ท่านมีความมุมนะของท่าน ท่านมีสัจจะของท่าน ท่านทำของท่านจนประสบความสำเร็จ นี่ผู้ที่บวชใช่ไหม?

ฉะนั้น ของเราว่าเราจะบวช นี่เราเอาตัวแบบนี้มายกให้ฟัง (หัวเราะ) ไปหาอาจารย์ อาจารย์บอกไม่ให้บวช ถ้าวันไหนบอกว่าอาจารย์ผมไม่บวชแล้ว เออ อย่างนั้นให้บวช ถ้ายังอยากบวชท่านไม่ให้บวชหรือ นี่เราคิดของเราใช่ไหม? เรายังไม่เจออุปสรรค อุปสรรคทางโลกนะ อย่างเช่นเราเจ็บไข้ได้ป่วยเราก็ก็นิ่งไปหาหมอรักษาเราได้เลย อุปสรรคทางโลก ทำอาชีพ เจ็บไข้ได้ป่วย เจออุบัติเหตุ นี่มันมีคนมาช่วยเหลือกิจการ ไม่มีก็บรรเทาสาธารณภัยมันก็มารับไป แต่เวลาปฏิบัติ พอใจมันเป็นขึ้นมาใครจะช่วย?

เวลาจิตมันเสื่อมก็เสื่อมด้วยตัวเอง เวลาขาดสติ จิตมันก็ขาดด้วยตัวมันเอง เวลา มันภาวนาไปสั้มลูกกลูกกลาน จิตใจมันก็ทุกข์ยากในใจของมันเอง อาจารย์ก็บอกว่าสู๊ นะๆ ทางนี้ดีนะ ทางนี้ดีนะ อาจารย์ก็เอาน้ำเย็นลูบแล้วลูบอีก ไ้เราก็ก็นิ่งก็เกือบตาย แต่ ถ้าเป็นทางโลก ทางโลกมันช่วยเหลือกิจการกันได้ มันยังช่วยเหลือกิจการกันได้ เวลา มาบวชจริงๆ บอกว่าบวช แล้วจะพ้นจากทุกข์ บวชแล้วดี อ้าว บวชแล้วดีแล้วอย่า ร้องไห้ละ บวชแล้วดี เวลาทุกข์อย่ากั้ดหนองนะ

เราจะบอกว่ามันกั้ดหนอง หลวงปู่มั่นท่านทุกข์ขนาดไหน เวลาท่านพูดถึงความทุกข์ของท่าน แต่เพราะท่านมีหลักมีเกณฑ์ของท่าน ท่านมีหลักมีเกณฑ์จริงๆ นะ เวลา หลวงปู่มั่นท่านเล่าให้ฟัง หลวงตาท่านอุปฐาก หลวงตาบอกเวลาท่านพูดถึงอุปสรรค ของท่าน หลวงตาจะหันหน้าเข้าข้างฝาแล้วร้องไห้ หลวงปู่มั่นท่านเล่าถึงประสบการณ์ ของท่าน หลวงปู่มั่นท่านเล่าเพราะอะไร ไปสัมผัสแล้วท่านจะเล่าประสบการณ์ของท่าน หลวงตาเป็นคนฟังนะ ฟังเสร็จแล้วหันหน้าเข้าข้างฝาแอบร้องไห้ ทุกข์ไหม? ทุกข์ไหม?

นี่ของจริงเป็นแบบนี้ แล้วหลวงปู่มั่นท่านไม่เอามาประกาศโฆษณาว่าท่านทุกข์ หรือ แต่เวลาลูกศิษย์ของท่าน หลวงตาอยู่กับท่าน ท่านพูดความจริงให้ลูกศิษย์ของท่าน ฟัง แต่ท่านไม่เคยออกมาโพทนาเลยว่าฉันหลวงปู่มั่นลำบากมาก่อน หลวงปู่มั่นไม่เคย พูด หลวงปู่มั่นไม่เคยพูดเลย หลวงปู่มั่นไม่เคยออกมาพูดว่าฉันทุกข์ยากมา หลวงปู่มั่นไม่ เคยพูด แต่หลวงปู่มั่นท่านจะเล่าให้ลูกศิษย์ลูกหาของท่านที่เป็นหัวแก้วหัวแหวนของ ท่านฟัง ว่าท่านจะได้แบบนี้มา ท่านประสบวิกฤติชีวิตในการปฏิบัติมานานแค่ไหนแล้ว เวลาท่านผ่านมา หลวงตาท่านฟัง

คิดคำว่าหลวงตา หลวงตาใจท่านเด็ดเดี่ยวไหม? หลวงตาใจท่านสูงส่งไหม? ท่าน ฟังหลวงปู่มั่นเล่าให้ฟังท่านบอกว่าหันหน้าเข้าข้างฝา แล้วแอบร้องไห้ นี่ชีวิตในการ

ปฏิบัติ ชีวิตที่มันจะสู้มา ฉะนั้น เวลาเราคิดนี่เราคิดได้ นี่ก็เหมือนกัน ในความเห็นของเรา เราก็ก็นั่นด้วยนะ บวชเป็นสิ่งที่ดีทั้งนั้นแหละ ในโลกนี้ไม่มีอะไรดีไปกว่าการบวช เพราะอะไรรู้ไหม? เพราะบวชคือการศึกษา บวชมาเพื่อศึกษาค้นคว้า เพื่อให้จิตใจมีหลักมีเกณฑ์

การบวชมาคือการศึกษากัน โลกนี้เขาศึกษากัน นี่เขามีปัญญากันเพื่อความเจริญของงานของโลก ปัญญาจะทำให้เจริญรุ่งเรือง เราบวชมาเราก็บวชมาเพื่อศึกษา ศึกษาเรื่องใจของเรา ศึกษาเรื่องกิเลสตัดความทะยานอยากในใจของเรา มันชี้เหวไปไหน? มันไม่ชี้ไปตรงไหน? มันชี้ทั้งนั้นแหละ แต่ถ้าบวชมาแล้ว ปฏิบัติไปแล้ว คุณปฏิบัติแล้วมันก็ต้องมีอุปสรรคทั้งนั้นแหละ เวลาอุปสรรคขึ้นมา อ้าว ก็ไหนหลวงพ่อบอกว่าดีใจ

เวลาเจ็บช้ำน้ำใจขึ้นมา เวลาเขาพูดชมเรา เราเข้าใจผิดก็หาว่าเขาว่าเรา แล้วก็เจ็บช้ำ แล้วก็บอกว่าแก้ให้ทีๆ ก็แก้อย่างไรก็เอ็งเข้าใจผิด เอ็งเข้าใจคำพูดของคนผิด เอ็งก็ไปเจ็บช้ำน้ำใจอยู่ แล้วเขาไม่มีใครเขาว่าเอ็งเลย เอ็งไปเอาเรื่องต่างๆ มาเจ็บช้ำน้ำใจ แล้วจะไปแก้มันอย่างไรล่ะ? จะไปแก้มันอย่างไร? ก็กิเลสมันไปกว้านมาเอง แล้วจะไปแก้มันอย่างไรล่ะ? แล้วเวลาคนที่เจ็บช้ำน้ำใจ ก็อาจารย์บอกว่าบวชดีใจ บวชดีใจ เห็นไหม นี่มันไหลไปแล้ว

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าเรื่องบวชดีไหม? ดี เพราะเราบวชมาศึกษา บวชมาศึกษา บวชมาค้นคว้า บวชมาวิจัยหัวใจของเรา แต่อุปสรรคมันเยอะ ถ้าอุปสรรคมันเยอะเราจะคิดอย่างไร? เราจะปฏิบัติที่อื่นก่อนได้ไหม? ถ้ามีหลักมีเกณฑ์แล้วเราก็ค่อยคิดจะบวชตลอดชีวิต นี่เป้าหมายคนคิดดีทั้งนั้นแหละ ลูกศิษย์เราเยอะมากเลย เวลาบวชนี่บอกว่าหลวงพ่อตลอดชีวิต ตลอดชีวิต สึกไปหมดแล้ว ใ้อบวชตลอดชีวิตๆ สึกไปหมดแล้ว ไม่เห็นเหลือเลย ใ้อที่เหลือๆ นี่บวช ๗ วัน บวช ๗ วัน บวชเดือนหนึ่ง เหลือมาอยู่ในวัดนี้ บวช ๗ วัน ๘ วันอยู่จนปานนี้ ใ้อตลอดชีวิตไปเกลี้ยงเลย ไม่เหลือสักองค์

นี่พูดถึงคนอื่นนะ แต่เวลาเราก็กิดอย่างนี้เหมือนกัน เวลาบวชเราตั้งเป้าเลย ใ้อตั้งเป้ามั่นก็อยู่ที่ว่าเข้มแข็งมากน้อยแค่ไหน กรณีอย่างนี้มันกรณีอยู่ที่อำนาจวาสนาบารมีสร้างมา ถ้าคนมีอำนาจวาสนามานะ คุณหลวงปู่มั่น เวลาท่านบวชแล้วท่านก็สึกไป บวชเป็นฌรก่อนแล้วสึกไป หลวงปู่เสาร์ท่านบวชมาแล้ว ท่านสึกไปท่านไปรอลงนะ แล้วท่านก็เอามาบวชใหม่ แล้วหลวงปู่เสาร์ท่านก็พาออกปฏิบัติไปทั่วด้วยกันนะ

เวลาหลวงปู่มันใจท่านตกใหม่ๆ ใจท่านตกเหมือนกัน พอใจท่านตก หลวงปู่เสาร์ ท่านก็หาอุบายพาออกวิเวก พาออกเที่ยวในป่า ในเขาไป หลวงปู่เสาร์ท่านก็ดูแลของท่าน เวลาหลวงปู่เสาร์ท่านนิพพาน เจ็บไข้ได้ป่วย ข่าวนี้อมาถึงท่าน ท่านส่งหลวงปู่เจี๊ยะไปรับที่พระตะบอง แล้วพอหลวงปู่เสาร์ท่านบอกท่านจะละขันธุ์ หลวงปู่เจี๊ยะท่านเล่าให้ฟัง ท่านบอกไม่ได้ ที่นี้พระตะบองนี้ไม่ใช่ดินแดนสยาม ครูบาอาจารย์ควรกลับไปสิ้นที่ดินแดนสยาม หลวงปู่เจี๊ยะท่านเป็นคนตะลอนเอามากันเอง ข้ามขึ้นมาที่อุบลฯ เอามาเสียที่อุบลฯ

นี่หลวงปู่มันท่านส่งหลวงปู่เจี๊ยะไปรับหลวงปู่เสาร์กลับมาเมืองไทย แล้วพอหลวงปู่เสาร์ท่านเสียแล้ว หลวงปู่มัน งานศพของแม่ท่าน งานศพแม่ของหลวงปู่มัน หลวงปู่มันไม่ได้ไป หลวงปู่มันบอกว่าในเมื่อผู้ที่เสียชีวิตแล้ว จิตมันก็พ้นไปแล้ว แต่เวลาศพของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มันไปเผาศพหลวงปู่เสาร์

นี่ครูบาอาจารย์ท่านสร้างบุญกุศลมาร่วมกัน เริ่มต้นตั้งแต่หลวงปู่เสาร์ไปเอาหลวงปู่มันออกบวช แล้วพาออกวิเวก พาออก เวลามีทุกข์ มียากพาออกไป พยายามค้นคว้ากัน พอหลวงปู่มันท่านมีหลักมีเกณฑ์แล้ว ท่านกลับมาแก้ไขการภาวนาของหลวงปู่เสาร์จนสิ้นสุดไปด้วยกัน เพราะเป็นพยานต่อกัน เวลาหลวงปู่เสาร์ท่านเสีย หลวงปู่มันท่านให้หลวงปู่เจี๊ยะไปรับตั้งแต่ที่พระตะบองกลับมา พอเวลาทำศพ หลวงปู่มันท่านบอกให้หลวงตา บอคมหา มหารอที่นี้ก่อนนะ จะไปเผาศพท่านอาจารย์ ไปเผาศพหลวงปู่เสาร์ หลวงตาท่านเดินไปรับตั้งแต่นครพนมกลับมาด้วยกัน

นี่ความสัมพันธ์ การเคารพบูชากันในวงกรรมฐาน เขาเคารพบูชากันด้วยหัวใจ เขาเคารพบูชากันด้วยความเป็นจริงในใจ ถ้าเป็นความจริงในใจอย่างนี้ เห็นไหม นี่มันทำได้มันก็เป็นประโยชน์ ที่เราศึกษา เราบวชกันมาก็เพราะเหตุนี้ ถ้าจิตใจเราจะทำเราต้องพิจารณาให้มีความมั่นคงพอ ถ้าเราคิดว่าเราทำได้ แต่ในเมื่อยังไม่ทำได้ เราอยู่ทางโลกเราก็มีอาชีพของเรา แล้วเราก็ฝึกหัดภาวนาของเรา ถ้าเราจะบวชเราก็ไปให้ได้ ถ้าไปไม่ได้ถึงที่สุดแล้วเราก็ออกไป

คนเรามีสองมือ สองเท้าเหมือนกัน เราก็หาอยู่ หากินของเราไป นี่มันจะบอกว่าสำเร็จหรือไม่สำเร็จมันอยู่ที่ความเข้มแข็ง อยู่ที่อำนาจวาสนาบารมี อยู่ที่เราสร้างมา เช่น อาจารย์สิงห์ทอง นี่ท่านสร้างวาสนาบารมีของท่านมา ท่านถึงเข้มแข็งของท่าน ทำถึง

ที่สุดแห่งทุกข์ได้ ฉะนั้น ถ้าบวชเพื่อถึงที่สุดแห่งทุกข์ อันนี้ประเสริฐมาก แต่ แต่ว่าเราปฏิบัติไปมันจะมีอุปสรรค มันจะมีต่างๆ เราจะรับกระบวนการอย่างนี้ได้ไหม? เพราะเวลามันเป็นมันเป็นเผาลนในใจนะ

เวลาสุภายิตเขาบอก เห็นไหม คนจะออกลูกห้ามไม่ได้ พระจะสึกก็ห้ามไม่ได้ พระจะสึก เวลาจะคลอดลูก ที่ไหนมันก็จะคลอด เวลามันจะคลอด เวลาจะคลอดไปคลอดที่ไหนล่ะ? แท้ก็มันก็คลอด ข้างทางมันก็คลอด คนจะคลอดลูกห้ามไม่ได้ พระจะสึกก็ห้ามไม่ได้ ฉะนั้น เวลาพระจะสึก เวลาพระมีปัญหาขึ้นมาจะมันมี ฉะนั้น ถ้ามันมีขึ้นมา กรณีอย่างนี้เป็นเรื่องสุขวิสัย นี่มันเป็นเรื่องเวร เรื่องกรรม

ฉะนั้น สิ่งทีบอกมาให้เราแนะนำ เราก็แนะนำ เราพูดมาตลอดให้เห็นว่าถ้าทางที่ดีเห็นไหม บวชมาศึกษา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านพ้นทุกข์ไปแล้ว แต่บวชมาถ้าปฏิบัติแล้วเราต้องเผชิญทุกข์ เผชิญยากเราก็ต้องคิดว่าเราเอาจริงหรือเปล่า? ในเมื่อมันจะมีความสุขมันต้องแลกมาด้วยอริยสัจ ความเพียร ความวิริยะ ความอดสาหะ แล้วมันจะได้ความจริงมา ถ้าเรามีความจริงขึ้นมา เราจะแลกมาด้วยสัจจะ ด้วยความจริงอันนั้น ถ้าอันนั้นถ้าจิตใจเราเข้มแข็งพอ อันนี้ประเสริฐที่สุด แต่ถ้าเราปฏิบัติมาแล้วถ้ามันแลกมาไม่ได้ มันก็ท้อแท้ นี่มันก็เป็นความทุกข์ทั้งนั้น

ฉะนั้น อันนี้เราพิจารณาของเราเอง ถ้าบอกมาให้เราแนะนำ แนะนำควรทำอย่างไร? นี่เราปฏิบัติให้เข้มแข็งขึ้นมา เข้มแข็งขึ้นมา ถ้าเป็นจริงแล้วเราตัดจิตใจของเราตัดจิตใจแล้วโทษใครไม่ได้ โทษการตัดจิตใจของเรา เอวัง